

Max Planck Research Group
Epistemes of Modern Acoustics

Sound & Science: Digital Histories

Scan licensed under: [CC BY-SA 3.0 DE](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/de/) | Max Planck Institute for the History of Science

**MAX PLANCK INSTITUTE
FOR THE HISTORY OF SCIENCE**

Delft, 25 April 1934.

Waarde Fokker,

1. Ornstein antwoordde me, dat hij zich vergist had inzake het aantal door de T.H. aangewezen bestuursleden van de Geluidsstichting. Ik zal je alsnog copy van zijn brief toezenden.

2. De kwestie Philips: De directie ziet in onze stichting een groot belang, omdat, wanneer wij eenmaal bestaan, het moeilijker zal zijn voor de Kema om luidsprekers en radio-toestellen te gaan keuren. De Heer van Staveren was namelijk van plan, dit te gaan doen. Onderlinge naijver tusschen Ornstein en van Staveren leidde Ornstein er daarna toe, door hetz T.E.G. een "Genootschap voor Geluidkunde" op te richten. Het is goed, dat we beide heeren iets voor zijn geweest, omdat alles bij hen slechts als politiek werktuig wordt beschouwd.

De directie van Philips zag nu graag, dat Philips als firma in het bestuur der Geluidsstichting zou worden opgenomen. Ik heb hen verteld, dat daar zeer weinig kans op was, omdat in de kring der initiatiefnemers tegenstand bestond tegen een vertegenwoordiging van firma's. De Heer Spat noemde deze angst voor firma's "echt Hollandsch". Volgens hem zou men in Duitschland beginnen met de groote firma's, "die tenslotte voor de welvaart zorgen" op te nemen en daarna pas regeerings- of andere vertegenwoordigers. Hij vond het daarom niet zoo dwaas, de firma een plaats te geven. Ik verklaarde, dat dit practisch onmogelijk ~~was~~ is.

Tegen een vertegenwoordiging van Holst als persoon hebben ze dit tegen, dat hij al zoo zwaar bezet is met vertegenwoordigingen, dat hij naast zijn dagelijksch werk niet al deze functies goed kan vertegenwoordigen en dus vervangen moet kunnen worden. In de tweede plaats krijgt Holst als persoon deze functies, juist omdat hij zoo neutraal optreedt. Zoodra hij iets meer de nadruk zou gaan leggen op de belangen van de firma Philips, zou men ook tegen zijn benoemingen bezwaar maken. Kortom, met een dergelijke vertegenwoordiging is Philips slechts zeer betrekkelijk gebaat. Vandaar, dat het voor hen "principiëel verschil maakt, of ze als instelling vertegenwoordigd zijn dan wel door een persoonlijke band".

Toen kwam men op het idee, niet Philips, maar de Eindhovensche laboratoria als lichaam te doen vertegenwoordigen. Dit kan juridisch niet, omdat deze laboratoria geen rechts-persoonlijkheid hebben. Men zou ze echter kunnen omzetten in een stichting. Deze stichting zou dan een reglement moeten hebben, dat bepalingen bevat ter voorkoming van willekeur van de zijde van de fabriek en welke bepalingen eventueel door ons kunnen worden vastgesteld om onze bezwaren tegen vertegenwoordiging in het bestuur van de geluidsstichting te laten vervallen. Deze stichting (ik heb hem gedoopt Stichting Voor Industrie

Ontwikkeling) zou een bestuur van vooraanstaande, neutrale personen kunnen hebben en voor de Philips fabrieken onderzoeken in opdracht en tegen betaling uitvoeren. Het komt mij voor, dat ook andere industrieën deze opdrachten moeten kunnen geven.

De Heeren in Eindhoven zouden deze Stichting beschouwen als een verlengstuk van de heele Nederlandsche industrie, zooals de Kema een verlengstuk is van de directeuren der electriciteitsbedrijven. Ze meenen, dat ze kunnen riskeeren, de stichting formeel volkomen neutraal als hulpmiddel voor de industrie te kunnen oprichten. Dat de industrie op acoustisch gebied toevallig 99% Philips is, mag volgens hen niet in het geding worden gebracht, maar is een toevalligheid. Practisch echter zal Philips een grootere invloed op het genootschapswezen kunnen uitoefenen door middel van deze formeel neutrale stichting.

Het zal zeker de moeite waard zijn, een bespreking tusschen Spat en de commissie te doen plaats hebben. Ik zie echter niet in, dat we in ons statuut kunnen rekening houden met een stichting die nog niet bestaat. Maar misschien kunnen we toezeggingen doen voor de toekomst, waardoor ze toch voorloopig royaal zullen steunen.

Hartelijke groeten, t.à.t.,